

Štev. 5

Leto 11

Izhaja enkrat na mesec.

Naročnina četrletno 12 dinarjev

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svobodne delavske strokovne organizacije so zborovale

Dne 19. aprila so se zbrali v Ljubljani delegati delavskih in nameščenjskih strokovnih organizacij včlanjenih v Združeni delavski strokovni zvezi Jugoslavije, da položijo obračun o delovanju v preteklih dveh letih ter sprejmejo smernice za bodoče delo. Prišli so zastopniki kovinarjev, rudarjev, tekstilnih delavcev, lesnih delavcev, monopolcev, privatnih nameščencev in vseh ostalih strok, ki danes pri nas še uživajo svobodo koalicijske in ki se pod zastavo svobodnih organizacij bore za pravice delavstva.

Kljub težki gospodarski krizi, kljub vsem navalom kapitala na delavske postojanke, zaznamuje razredno zavedno delavstvo v pretekli dobi lepe uspehe. Izvedlo je celo vrsto mezdniških gibanj, preprečilo znižanje plač, povečalo število obratnih zaupnikov, razširilo svoje postojanke v vse večje obrate in pomnožilo svoje vrste za nad 2000 novih članov.

Na kongresu ni sodelovala ena najmočnejših delavskih skupin — železničarji —, ki so mogli biti samo v duhu združeni z ostalim delavstvom. Za železničarje ne velja obstoječa socialna politična zakonodaja. Za nje ne velja zakon o zaščiti delavcev, zakon o inspekciji dela, čeprav vrši kotlar, kovač, ključavničar v železniški kurilnici in delavnici enako nevarno in odgovorno delo kot profesionalist v privatnem podjetju. Delo na železnici je večkrat še odgovornejše, težje in za osebno varnost nevarnejše, ker se ne posveča taka pažnja spopolnitvi strojev kot v privatnem podjetju. Za železničarja ni brezposelnega zavarovanja, čeprav je tekom zadnjih let tisoče in tisoče delavcev in dnevnikaarjev ter mladih nastavljenecv moralo iti na cesto, kjer so se znašli brez vsake zaščite. Železničar nima pravice do svobodnega izvoljenih in zaščitenih delavskih zaupnikov, on nima pravice do svobodnega organiziranja, ker je to odvisno od dobre volje delodajalca, železničarju je prepovedano nastopiti odločno v obrambo svojih pravic.

Kongres svobodnih strokovnih organizacij je sprejel važne resolucije, katerih direktive veljajo za slehernega zavednega delavca in nameščenca neoziraje se, kje je zaposlen. V vednost železničarjem objavljamo glavne izvečke, da bodo obveščeni, kakšno stališče je zavzelo ostalo delavstvo z ozirom na sedanji položaj delavstva, gospodarsko politiko in delavsko strokovno gibanje:

Kongres je ugotovil, da je gospodarsko in socialno stanje delavskega razreda Jugoslavije od dne do dne slabše in neznosnejše, ker kapitalizem in to privatni kot državni z vsilo pritiska ne delavsko-nameščenjske plače, podaljšuje delovni čas, poslabšuje socialno zakonodajo in krati osebno svobodo delavcem in nameščencem ter se bori proti delavskemu svobodnemu strokovnemu gibanju in s tem slabi borbenost delavskega razreda v obrambi pridobljenih pravic in pri izvojevanju novih pravic.

Kapitalizem se v borbi proti delavstvu poslužuje vseh sredstev — blatenja našega pokreta, da je nedelavski in v službi kapitala, da je antidržaver, na drugi strani že dalj časa forsira in finansira ustanavljanje privilegiranih delavskih organizacij po zgledih Italije in Nemčije i. t. d.

Kongres ugotavlja, da imajo vsi ti poizkusi kapitalizma samo en cilj in ta je: zrušiti naš svobodni pokret, delavski razred oropati vseh pridobljenih pravic, odpraviti vso socialno zakonodajo in tako delavski razred vreči nazaj v dobo popolne brezpravnosti in suženjstva.

Proti tem nakanam kapitalizma pa mora delavstvo nastopiti enotno in čim jačje, ako hoče doseči uspehe.

Zaradi ohranitve enotnosti in borbenosti našega gibanja je treba vsako rovarjenje, naj pride od katerekoli strani, kakor tudi vsak politični verski ali plemeniti vpliv, diktiran od zunaj, že v kali zatreti.

V naše svobodne organizacije imajo vstop vsi delavci in nameščenci, brez razlike na verska, narodna ali politična naziranja, ki se žele boriti za skupne interese in boljše bodočnost delavskega razreda. Na podlagi statuta in sklepov organizacijskih forumov imajo vsi člani enake pravice in dolžnosti, ker v svobodnih strokovnih organizacijah vlada in mora vladati popolna proletarska demokracija in enakopravnost.

Kongres izjavlja, da so vse proti našemu pokretu ustanovljene organizacije na verski, plemenski ali fašistični podlagi samo v škodo delavskemu razredu in v korist kapitalizmu, zato najodločneje odklanja vse organizacije s fašističnimi tendencami, katerih namen je, oropati delavski razred vseh njegovih gospodarskih, socialnih in političnih pravic ter osebne svobode.

Da bo borba proti fašistični reakciji in za obrambo delavskih pravic in obstoja svobodnega strokovnega pokreta uspešna, nalažja kongresu odboru, da v svrhu enotnega nastopanja stopi v stik z vsemi svobodnimi organizacijami, katere do danes še niso v sklopu URSSJa ter jih pridobi za skupno borbo. Ravnotako se nalažja Strokovni komisiji, da stopi v konkretnih akcijah v stike z ostalimi strokovnim organizacijami, ki priznavajo gorenja načela.

Da se bo delavskemu razredu mogoče uspešno boriti za izboljšanje obstoječega stanja, potrebuje popolno svobodo. Zaradi tega kongres odločno zahteva uvedbo popolne svobode združevanja, zborovanja, tiska in štrajka za vse delavce in nameščence v privatni in državni službi ter popolno enakopravnost pred zakoni.

Kongres apelira na kr. vlado, da potrdi pravila Saveza železničarjev Jugoslavije in vseh organizacij, ki so delavskemu razredu potrebne.

Kongres nalažja oblastnemu odboru, da v svrhu širjenja izobrazbe med delavstvom, stopi v stik z Delavsko kulturno zvezo »Vzajemnost« in z vsemi ostalimi razrednimi kulturnimi društvi ter naroči priključenim organizacijam, da med svojim članstvom in med delavstvom sploh agitira za podpiranje njih kulturnih prireditev.

Kongres nalažja Oblastnemu odboru, da v bodoče posveča več pažnje organizaciji in zaščiti delavske mladine. V ta namen naj izdela potreben načrt za organizacijo in zaščito delavske mladine.

Kongres je sprejel nadalje važne za ključke glede pobiranja nezaposlenosti v tem pravcu, da se mora priskočiti iz javnih sredstev na pomoč brezposelnim, razpisati notranja posojila za izvajanje večjih javnih del, rešiti rudarsko vprašanje ter z zakonom določiti minimalnih mezd zaustaviti znižavanje mezd pod nižino, ki ne zadostuje več niti za vzdrževanje samega delavca.

Z resolucijo o delavskem tisku kongres ugotavlja, da je delavski tisk med najvažnejšimi činitelji in najmočnejše orožje za obrambo delavskega razreda in njegovih pravic, najprimernejši pomoček pri organizacijskem in agitacijskem delu strokovnega gibanja ter za širjenje razredne zavesti in izobrazbe med delavstvom.

Za to je dolžnost vseh strokovnih forumov, da ukrenejo vsa, da se delavski tisk še bolj spopolni, dolžnost slehernega delavca in nameščenca pa je, da postane naročnik in s tem podpornik delavskega tiska, ki edino brezkompromisno in odločno brani interese delavskega razreda in enotnost pokreta.

Železničarji pozdravljamo zaključke organiziranega delavstva ter se jim zahvaljujemo, da so dvignili svoj glas za priznanje svobodne železničarske organizacije, ki je v današnjih, za železničarje najtežjih časih, nujno potrebna.

Smernice, ki jih je delavstvo sprejelo na svojem kongresu, so istočasno obvezne za vse zavedne železničarje, ki se bodo rmo ob rami z ostalim delavstvom borili za pravice in osvoboditev delavskega razreda, da bo enkrat prišel čas, ko bodo železničarji zopet tvorili v svobodnem delavskem pokretu eno najmočnejših skupin.

Progovni delavci in brezplačni dopusti

Povodom velikih redukcij pri progovnih delavcih so posamezni drugi naredili akcijo za ukinitvev uvedenih plačnih dopustov in za redno zaposlitev progovnega delavstva, katerega prejemki so itak minimalni. S spomenicami so se obrnili na Generalno direkcijo, Ministrstvo, zaprosili so za posredovanje domače občine, zaprosili so tudi Bansko upravo dravske banovine, da bi se zavzela za rešitev progovnih delavcev iz obupnega položaja.

Žal so bile v pretekli zimi vse te intervencije zaman, ker jih je železniška uprava odbila z motivacijo, da nima kredita. Marca meseca pa se je seveda ponovila stara praksa in se je ugotovilo, da je nekaj neizrabljenih kreditov in začelo se je povsod z deli na progi ter sprejemanjem večjega števila delavcev, da ne bi neizrabljeni kredit zapadel.

Aprila je prišla tudi rešitev na intervencije Banske uprave pri Generalni direkciji, ki je zavzela sledeče stališče:

»Na Vaše predstavke čast je Generalni direkciji odgovoriti, da je brezplačni dopust uveden iz razloga, ker ni budžetskih kreditov za izplačilo delavskih prejemkov in se ne more zahtevati več dnevnice, kakor jih je maksimalno predvidenih in odobrenih za vzdrževanje proge. — Ker je uvedba sankcij zmanjšala dohodke tudi na železnici, je vsled tega zelo težko zagarantirati odrejeno število delovnih dni v mesecu (20), ker redni krediti teh izdatkov ne morejo kriti.

Z ozirom na težke razmere, v katerih se nahajajo posamezni delavci ljubljanske direkcije, je Generalna direkcija uspela, da je izdejavovala za ljubljansko direkcijo naknadni kredit iz drugih pozicij, da bi se težko stanje delavcev vsaj nekoliko ublažilo.«

Iz odgovora se razvidi, da je moral račun sankcij (zmanjšanje dohodkov državnih železnic vsled velikega padca našega izvoza v Italijo) plačevati tudi najslabše plačani železniški uslužbenec — progovni delavec, ker se je najbolj štedilo pri njegovih kreditih. Odgovor pa je poučen za vse prizadete, da se z intervencijami za ureditev položaja progovnih delavcev in za njih redno zaposlitev tudi v zimskih mesecih ne sme čakati do dneva, ko se začne redukcije — brezplačni dopusti — marveč je treba intervencije izvršiti v poletnih mesecih, ko je še polna zaposlitev. Že sedaj mora progovno delavstvo povsod dvigniti svoj glas, da se za zimo 1936-37 pravočasno preskrbi zadosten kredit, da bodo lahko delali vse delavne dni v mesecu i.

Dolžnost odločujočih je,

da pred 1. oktobrom 1936 zagotovijo potrebni par milijonov dinarjev, da osigurajo progovnemu delavcu tudi v zimi redno zaposlitev.

CANKARJEVA DRUŽBA

bo izdala letos v oktobru 4 knjige za članarino Din 20.—. — Poverjeniki »Cankarjeve družbe«, nabirajte člane, da bodo knjige »Cankarjeve družbe« šle zopet v tisočih izvodih med delavstvo, da bomo svetu pokazali, da smo strnjeni, požrtvovalni, močni in zavedni.

Železničarska podporna društva

Med železničarji v Jugoslaviji so najbolj razvita podporna društva za slučaj smrti v ljubljanski železniški direkciji. Izven meja dravske banovine imajo sicer podporna društva, katerih sedež je v Ljubljani odnosno v Mariboru, le majhen procent svojega članstva in tudi ti so v prvi vrsti uslužbenci, ki so bili iz ljubljanske direkcije premeščeni v druge kraje ter južno železničarji, ki so ostali po prevzemu južne železnice na svojih službenih mestih v zagrebški direkciji. Novo pristopivših članov izven meja ljubljanske direkcije je izredno malo.

Pred vojno v tedanji Avstriji je razredna železničarska organizacija stala na stališču, da posmrtna podpora ne spada v delokrog bojne organizacije ter je vsled tega podpirala delovanje obstoječih samostojnih podpornih društev. Po vojni so ta društva v Jugoslaviji zaznamovala ogromen porast članstva in s tem v zvezi ogromen porast svojih rezerv. Ljubljansko podporno društvo je od leta 1920 do leta 1927 napredovalo kar za 2200 članov, mariborsko je v tem času napredovalo za 6000 članov in je svoje vrste podvojilo in celo Vzajemnost je napredovala za 2000 članov. Leta 1927-28 so se začele na železnici redukcije osebja; nadaljnja leta se je sprejem uslužbencev na železnico skoraj popolnoma ukinil, prejemki zaposlenih pa so bili občutno zmanjšani. Pretežna večina redukcancev ni mogla izpolnjevati svojih obvez napram članstvu in so tako vsa njih dosedanja vplačila zapadla v korist društvene blagajne. Vsled ogromnih novih pristopov so izgledale društvene bilance zelo zadovoljivo, ker se je imetje vedno povečevalo in s tem v zvezi so seveda člani zahtevali zvišanje društvenih podpor. Nastala je medsebojna licitacija v višini društvenih podpor ter se je na pr. v mariborskem podpornem društvu dvignila posmrtnina od Din 3000 na Din 10.000, v ljubljanskem pa v istem času od Din 2500 na Din 4000 ter se postavlja še zahteva po nadaljnjem povišanju pri ljubljanskem društvu.

Redni občni zbori obstoječih podpornih društev za leto 1936 bi se morali sedaj izvršiti. Vendar so tako pri ljubljanskem, kot pri mariborskem gotove ovire, ki onemogočajo sklicanje občnega zbora. V ljubljanskem je še doslej nerešena pritožba proti volitvi delegatov za občni zbor na mariborskem volišču. Volitve leta 1933 so bile razveljavljene in leta 1935 so se vršile nove, pri katerih so se ponovile iste nepravilnosti in politična oblast bo sedaj definitivno rešavala o tozadevni pritožbi. Pri mariborskem društvu je vladalo ex lex stanje šest let, ker so po intrigah zvezarjev gospodarili razni komisariji in je bil ukinjen sprejem članstva, vsled česar je utrpelo društvo precejšnjo škodo. Sedaj je vzpostavljen stari odbor, ki pa ima izvršiti ogromno delo z ozirom na komisarijate preteklih let ter spremenjeno stanje, da pripravi odgovarjajoče predloge za občni zbor.

V tem času pa se vrši glede potrebnih sprememb v društvih intenzivna agitacija od moža do moža, ki se vodi iz dveh taborov. En tabor tvorijo večinoma starejši člani, ki stoje na stališču, da nikakor ne gre spreminjati osnov, na katerih so bila društva zgrajena ter da je treba višino posmrtnin določiti odgovarjajoče visokim današnjim rezervam, ki jih imajo društva. Pod nobenim pogo-

jem se ne sme razpravljati o znižanju posmrtnin odnosno povišanju članskega prispevka, ker je še za par let z dosedanjimi rezervami zagarantirano redno izplačevanje podpor celo za slučaj, da se iste primerno zvišajo. (To trdijo zlasti za ljubljansko društvo.) Društvo je po njihovem mišljenju zgrajeno na sistemu medsebojne pomoči ter nikakor ni treba skrbeti za kako kapitalno kritje po zavarovalnem sistemu. Če se bo kasneje pokazala potreba kakih sprememb vsled večjega števila smrtnih slučajev, se bo tedaj prispevek primerno povišal, ali posmrtnina odgovarjajoče znižala. Povdarjajo celo, da obstoji možnost spremembe valute, izguba takega dela naložb z ozirom na napovedane sanacije naših denarnih zavodov in odpis kmečkih dolgov ter da je vsled tega nesmiselno v tako nejasnem položaju kupiti milijonske svote, katerih vrednost se lahko jutri popolnoma spremeni. Dolžnost društvenega vodstva je, da za vsakega umrlega pridobi najmanj enega novega člana. Plačeval bo na pr. po Din 6 in v 40 letih se bo pri 4% obrestovanju nabralo nad Din 6000, izplačano pa dobi samo Din 4000 ter je torej nad Din 2000 pri takem članu ostalo za kritje za one slučaje, kjer člani preje umro.

Drugi tabor tvorijo v glavnem zastopniki mlajšega članstva. Ti stoje na stališču, da železničarska podporniška društva ne nudijo sigurnosti za redno izplačilo posmrtnin v onem znesku, ki ga danes obljublja ter grozi vsled tega nevarnost, da bodo mlajši člani zgubili velik del ali pa celo vse svoje pravice. Vsled tega zahtevajo, da društvo enako zaščiti interese mlajšega članstva in se postavi na tako bazo, da članu ob pristopu ne bo samo obljubljalo znesek, ki ga bo morda prejel, marveč mu bo dalo garancijo (izvzemši seveda slučaj višje sile), da bo znesek sigurno izplačan. To članstvo zahteva vsled tega preosnovno podpornih društev v tem pravcu, da se že na prihodnjem občnem zboru določi članarina in posmrtnina tako, da bo vsaj za 10 let zagarantirano redno izplačevanje obveznosti ne da bi se načelo sedaj obstoječi rezervni sklad. Nadomestilo vseh starih članov, ki bodo v doglednem času umrli, z novimi mladimi člani namreč ne bo mogoče, ker je število novosprejetih železničarjev izredno majhno, poleg tega pa imajo sedaj podporna društva veliko konkurenco v humanitarnem udejstvanju strokovnih organizacij. Strokovne organizacije vsled svoje razcepjenosti in ker so se odpovedale bojevnim metodam ter se podale pod varstvo delodajalca, ne morejo svojega članstva zadovoljiti z uspehi v gmoletnem pogledu, marveč je članstvo izpostavljeno vedno novim redukcijam. Vsled tega skušajo društva ohraniti svoje članstvo in ga trdneje privezati s tem, da uvajajo vedno večje posmrtnine, ki znašajo pri posameznih društvih že po par tisočakov. Seveda morajo društva za to uvesti tudi gotove prispevke, ako nočejo že v najkrajšem času skrahirati. Mladi člani strokovnih društev, ki računajo na to zavarovanje od strani svojega društva, razpolagajo z malenkostnimi prejemki in morajo gledati za vsak dinar, vsled česar je za nje dvojno ali celo trojno zavarovanje nedosegljivo in na te člane podporno društvo ne sme računati.

Poleg teh dveh taborov se je oglašil tudi upravni odbor ljubljanskega podpornega društva. Na svoji seji od 10. marca 1936 je izdelal daljši elaborat, ki ga je dostavil vsem delegatom podpornega društva, da bi na članskih sestankih o njem razpravljali ter bi dobili točne smernice za predstojajoči občni zbor.

Iz tega elaborata posnemamo sledeče:

»Društvo je izdelalo za leto 1934 pregled, koliko so vplačali članarine oni člani, ki so v tem letu umrli in koliko je društvo tem članom izplačalo posmrtnine. Izračunali so, da je prejelo društvo od 168 umrlih članov skupno Din 116.510 prispevkov, da je znašala povprečna doba vplačevanja vseh teh članov le 27 let, društvo pa je izplačalo Din 680.000 in je imelo

tako društvo nad pol milijona izgube. To je kalkulacija za eno leto, izvršena na dejstvu, da so se preje plačevali prispevki v kronah in so se posmrtnine parkrat povišale. Za člane, ki so pristopili po letu 1936 pa velja za bodočnost sledeča kalkulacija: Plačevali bodo povprečno 25 let in v tem času bo vsakdo vplačal 1800 Din. Vplačal bo torej Din 2200 manj, ker znaša posmrtnina Din 4000. Na obresti od naložb v tem času ni računati, ker so naložbe ali v nepremičninah ali v denarnih zavodih, ki so prišli pod zaščito, tekoči prispevki pa komaj zadostujejo za izplačevanje tekočih posmrtnin ter se obresti porabijo za kritje režije.

Račun nekaterih članov, da umre vsako leto komaj 1% članstva je nesmiseln, ker bi v tem slučaju morali zadnji sedanji člani umreti šele čez 100 let in šele po preteku te dobe bi smeli začeti umirati novopristopivši člani. Društvo ima danes članov v starosti 51—55 let 1229, v starosti do 60 let 731, v starosti do 65 let 948, nad 65 let starih pa jih je 1160. Nad 4000 je torej pri ljubljanskem društvu članov starih nad 50 let ter moramo računati, da bodo v pretežni večini tekom prihodnjih 20 let umrli. K temu številu pa je prišteti še število onih, ki umro mlajši od 50 let in potem pridemo do zaključka, da bodo povprečno v prihodnjih 20 letih znašalo število umrlih po 250. Prva leta seveda dosti manj, nato pa bo število rastle. Da je društvo doslej imelo najboljšo konjunkturo in se danes še niso za vse vidno pokazali znaki predstoječe krize, je dosti zunanjih razlogov, s katerimi v bodoče ne smemo več računati. Preobrat leta 1918 je imel zaposledico, da je dosti starejših članov vsled premestitev prenehalo plačevati, deloma so odšli v inozemstvo. Sprejetih je bilo tedaj veliko število mladih in društvo je pridobilo mlad naraščaj. Po letu 1920 je pristopilo v društvo nad 700 mlajših članov, odstopilo pa jih je skoraj 4000, ki so pustili v društvu vsa svoja vplačila. Na ponovitev takega slučaja noben trezen društveni član ne sme več računati. Trezen član mora v najboljšem slučaju računati z 12000 člani in s časom, ko bo število smrtnih slučajev doseglo število 200 ter tekoči dohodki ne bodo več krili izdatkov. Društveno vodstvo si zamišlja, da bi se dalo prilike v ljubljanskem društvu urediti nekako sledeče:

1. da se poviša članarina za vse člane enako;
2. da se zniža podpora;
3. da plačuje član prispevek do smrti in
4. da se nekako reši vprašanje dvojnega članstva, ki grozi pri sedanjem stanju s čisto izgubo nad 2 milijona dinarjev.

Po nasvetu nekaterih zavarovalnih zadrug bi moral znašati pri sedanjem članstvu povprečen članski prispevek Din 11.— mesečno, kar je neizvedljivo. Če bi ostala sedanja članarina, bi se po mnenju zavarovalnih zadrug smelo izplačevati posmrtnino Din 2150.—, da bi bili kriti interesi tudi mlajšega člana. Iskati bo treba torej srednjo pot med prispevkom in posmrtnino.

Tudi pri mariborskem društvu postaja vprašanje uravnovešenja dohodkov in izdatkov društva aktualno. Mariborsko podporno društvo šteje danes samo še 10.756 članov. Od tega je rednih članov, ki plačujejo mesečni prispevek po Din 12.50 le še 9086, med tem, ko je 1300 članov, ki na sukcesivna povišanja članarine niso pristali ter plačujejo stare prispevke od Din 1.50 do Din 5.— ter imajo pravico na posmrtnino od Din 1000.— do Din 4000.—. Mariborsko podporno društvo je svoje čase prevzelo tudi takozvano sprevodniško društvo. To sprevodniško društvo je leta 1924 prineslo seboj glavno Din 67.542 ter plačuje član po Din 7 članarine in dobi v slučaju upokojitve izplačano odpravnino v znesku Din 3500. V času od leta 1924 do 1. I. 1935 so člani vplačali v društvo D 470.000, na odpravnini pa je društvo izplačalo Din 776.000 in je imelo tako že v tem času pri teh članih Din 300.000 izgube. Sedaj je še 330 članov, ki plačajo mesečno Din 2410 članarine. Ker

gre vsak sprevodnik s polno pokojnino, katero doseže po 25 letih nastavitve, v pokoj in so zadnji člani pristopili leta 1925, je sigurno, da bo vsled tega šel zadnji član najkasneje leta 1950 v pokoj (v resnici pa že daleko prej). Do leta 1950 bo moralo društvo izplačati 1.155.000 dinarjev odpravnine, prejelo pa bo na članarini z obrestmi vred le Din 150.000, tako, da bo znašala nova izguba nadaljni milijon dinarjev. Tudi za mariborsko društvo so zavarovalni strokovnjaki naredili proračune na podlagi sedanjega stanja in ugotovili približno sledeče: Pri članarini Din 12.50 mesečno, upoštevajoč sedanje rezerve, je kritja za posmrtnino v znesku Din 5728. Če bi se hotelo posmrtnino za bodoče določiti na Din 8000, bi morali vsi člani z ozirom na starost posameznikov plačevati odslej dalje mesečni prispevek po Din 20. Stanje pri mariborskem društvu bi se dalo nekoliko popraviti z intenzivno agitacijo za pristop novih mladih članov, ker to društvo od leta 1929 dalje novih članov sploh ni sprejemalo, vendar ni računati na tak prirastek, da bi bistveno vplival na račune.

Odbori enega kot drugega društva razmišljajo sedaj o ukrepih, ki jih naj predlože rednim občnim zborom za definitivno ureditev finančnih vprašanj. Ti ukrepi naj bi bili taki, da bi za daljšo dobo let spravili iz dnevnega reda vprašanje spremembe članarine in posmrtnine in da bi nudili zadostno garancijo, da bo sleherni član lahko računal na izpolnitev obljube, ki mu jo da društvo ob pristopu.

Tudi dolžnost članstva je, da o teh vprašanjih trezno razmišlja. Stalež osebja na železnici je v glavnem ustaljen: Ne moremo računati z večjimi redukcijami osebja, enako pa tudi ne z izdatnim povečanjem sedanjega staleža. Vsled posmrtninskih sistemov raznih strokovnih društev, ki bodo s posmrtninami tudi v bodoče operirali, da se ohranijo pri življenju

ter vsled skrajno nizkih prejemkov pretežno večine železničarjev na kak večji porast članstva ni računati vse dotlej, dokler ne bi društva svojega delovanja razširila preko meja dravske banovine. Tudi pri tem razširjenju delovanja bi morala društva postopati z vso opreznostjo in sprejemati članstvo le do 30 leta starosti, ako se nočejo izpostavljati kasneje novim, še hujšim pretresljam. Za prekoračenje starosti bi morala uvesti visoke pristopnine, ki pa bi seveda odbijale članstvo od pristopa. Izredno pa bi se s tem razširjenjem povečali režijski stroški. Vsled tega ni računati na rešitev pretežnega vprašanja samo s pridobivanjem novih članov, marveč bo treba prej ali slej podvzeti druge mere: izednačiti prispevke odgovarjajoče posmrtnini odnosno obratno. Čas za to je seveda še par let: še par let bodo društva lahko neovirano vršila pri sedanjih prispevkih svojo dolžnost, polagoma pa bo začel kapital kopneti in rešitev tega vprašanja šele ob 12. uri bi bila tako težka, da bi večina članov izgubila pravice, ker novih obveznosti ne bi mogla izvrševati.

Vsled tega je dolžnost vsega članstva podpornih društev, da pravočasno razmišljajo o potrebnih ukrepih za uravnovešenje društvenega poslovanja v društvu, ki je humanitarno in kjer mora veljati pravilo: eden za vse — vsi za enega! S primernim razumevanjem v taboru starih in v taboru mladih se bo našla zlata srednja pot, ki bo zasigurala društvu trajen obstoj in procvit. Trdovratnost na eni ali drugi strani pa zamore imeti dalekosežne posledice — nazadovanje in celo razkroj društva.

Zato člani podpornih društev: sestane se na članskih sestankih in hladnokrvno razpravljajte o sedanjem položaju ter iščite sporazumen izhod, ki bo sprejemljiv za vse, zavedajoč se, da le sloga jači!

Spremenite način odrejanja začasnih rent!

S posebno določbo zakona o zavarovanju delavcev so bili železničarji izzeti iz splošnega zavarovanja. Z naredbi, s katero je železniški minister uredil zavarovanje za slučaj bolezni in nezgode, pa je predvideno, da se zavarovanje za slučaj nezgode izvaja v režiji delodaljalca samega. Delodajalec ne plačuje nikakih prispevkov za neugodno zavarovanje, marveč se vsi stroški tega zavarovanja knjižijo v breme državnih železnic. Pri tem zavarovanju je osebje zelo oškodovano zlasti s kasnejšim tolmačenjem, glasom katerega ponesrečenec v smislu § 64, ako je vsled nezgode upokojen, ne dobiva poleg pripadajoče penzije tudi pripadajočo rento do višine njegovih zadnjih rednih prejemkov.

Nekaj posebnega pa je postopek pri določanju začasnih rent. Nastavljenec vživa vsaj to ugodnost, da ima skozi eno leto pravico do nezmanjšanih prejemkov. Ponesrečenemu delavcu pa je zasigurano samo za 10 tednov prejemanje neokrnjenih prejemkov, na to pa ima pravico le na začasno rento, ki pa znaša samo toliko procentov njegovih prejemkov, kolikor procentov je vsled nezgode zmanjšana njegova delazmožnost. Po predpisih bi ga moral šef-zdravnik pregledati 1. dan po nezgodi in na podlagi tega pregleda se mu na to odredi začasna renta. Če pregledamo tabele o odrejanju procenta zmanjšane delazmožnosti, potem ugotovimo, da pri večini poškodb, ki zahtevajo sicer dolgotrajno zdravljenje — zlasti v zimskih časih — pripada komaj po 30—60% in dobiva tako ponesrečenec za ves čas nadaljnega zdravljenja daleko manj, kakor če bi bil samo v bolniškem staležu. Zelo pa oškoduje ponesrečenca praksa, ki je vpeljana pri našem birokratičnem sistemu glede pregleda po šef-zdravniku in glede izdaje tozadevnega rešenja o odmeri začasne rente. Na teritoriju ljubljanske oblastne uprave, še bolj pa seveda na jugu, se je udomačila praksa, da je čakal ponesrečenec na pregled po cel mesec in še

dalj, na to pa se mu je na podlagi tega pregleda z naknadno veljavnostjo odredil procent njegove začasne rente. Na pregledu seveda ni zvedel, kolik procent mu je bil odmerjen ter je moral čakati še nadaljna dva meseca, da je prejel pismeno rešenje in se je tako v najboljšem slučaju po preteku treh mesecev zamogel pritožiti proti eventualno premajhnemu procentu rente. Ta pritožba gre na Centralno upravo humanitarnih fondov, ki rešava samo na podlagi aktov, torej na podlagi mnenja dotičnega zdravnika, proti katerega odločitvi se je ponesrečenec pritožil. Jasno je, da je odlok Centralne uprave vedno negativen, vendar ga dobi uslužbenec v roke po preteku nadaljnjih treh mesecev. In proti temu odloku ima šele pravico pritožbe na takozvano izvoljeno sodišče zavarovanja v Beogradu, kjer pride njegova zadeva na vrsto po nadaljnjih dveh mesecih. Tako je od 70. dneva po nezgodi preteklo najmanj osem mesecev in tedaj šele se nudi prizadetemu prilika, da osebo pred sodiščem zastopa svoje stališče in da ga preišče sodnijski zdravnik. Vendar je ta preiskava popolnoma brezpredmetna, ker noben zdravnik danes ne more ugotoviti, kakšno je bilo zdravstveno stanje ponesrečenca pred osmimi meseci ter je tako ponesrečenec na milost in nemilost prepuščen ugotovitvi enega samega zdravnika, proti kateri se sploh ne more braniti, ker za njo ne izve pravočasno.

Ta birokratičen sistem se mora v interesu zavarovanih članov čimprej spremeniti ter je dolžnost onih, ki sedaj odločajo v železničarskem zavarovanju, da podvzamejo vse, da pride ponesrečenec do potrebne zaščite. Brezpogojno se mora izvajati odredba, da se ponesrečenca pregleda točno 71. dan po nezgodi, ako zdravljenje ni že preje končano. Ponesrečenca se mora takoj po pregledu povedati procent ugotovljene delazmožnosti, da se lahko, ako se čuti oškodovanega, takoj pritoži. Na sedežu vsake direkcije naj se odredi

Godišnja skupština Konzumne zadruge u Zagrebu

Ova sa velikim interesom očekivana skupština održana je u nedelju 19. aprila o. g. I ako su toj skupštini prethodile glasne pretnje, kako će se izmjeniti cijela uprava usljed slabe zadružne politike, koju je vodila i usljed koje je roba u zadruzi ne samo skupa, već u više navrata i lošija nego kod privatnog trgovca, skupština svršila je svoj posao po starom. — Drugačiji izhod skupštine nije se ni mogao očekivati, bar ne sa naše strane, što smo već unaprijed znali, da nemamo potrebne većine, koja bi si bila svjesna odgovornosti i obaveza, koju je svaki delegat (bar onaj, koji je izabran slobodnom voljom članova) preuzeo na sebe prilikom izbora.

I nismo se prevarili ni ovog puta, jer su udruženjaši, — bez obzira pod kakvom firmom su oni išli u izbore — ostali i dalje udruženjaši, kada je došlo na red pitanje »korita«. Nekih interesantnosti, koje bi mogle imati povoljan odjek na zadrugare i zadružne poslovanje bila je na skupštini malo, ali je za to prazne slame premućeno vrlo mnogo. Za takav tok skupštine pobrinula se skupštinska većina. Kritika, koja se vodila, vodila se je za to, da se izvrši potrebna formalnost, da se učutkaju zadrugari, a glavni završni radovi za zastav nove uprave izvršeni su bili u obližnjem buffetu.

Moramo podvući još fakat, da je bila skupština sazvana na brzu ruku za april, mjesto za maj, da su delegati dobili izveštaj svega nekoliko dana pred skupštinu te da su udruženjaši poduzeli potpuno nove metode, da osiguraju izbor onih svojih članova u upravu, koje su oni odredili.

Čisto lični i nezadružni motivi dominirali su skupštinom i ona, ma da se na njoj pripovjedalo kvantitativno bez granica, kvalitativno nije dala upravo ništa. To razpravo i nije bio cilj njenih aranžera. Od jutra u 8 do

na več 21.30 sati jedni su mlatili praznu slamu, drugi su hodali u bliznji bufet na prikupljanje snage i odmah zatim zamjenivali one prve na teškom »zadružarskom« polu. Na zadruhu i zadrugare udruženjaši su slabo mislili. Jedan od udruženjaških kandidata se toliko zagledao u »božju kaplicu«, da je kod »zastupanja« svojih predloga skrahirao čim se pojavio na govornici. Udruženjaška većina ga ipak izabrala u novu upravu. Da bi čim sigurnije svršili svoj nesolidni posao udruženjaši su izmislili sistem glasanja po kandidatskim listama, napuštajući sistem glasanja listićima za pojedine kandidate. Sve to iz straha, da neka udruženjaška glavešina ipak ne ostane u manjini.

Da bi opsjenili prostotu udruženjaši su se lotili i obćine demagogije. Kad je bilo riječi o izboru novih članova upravnog i nadzornog odbora udruženjaši su se bunili protiv posebnih nagrada za te funkcije, ali pravilnik, kojim se te nagrade odobravaju, prihvatili su jednoglasno. U strahu da članstvo ne sazna njihove podvige odlučno su ustali protiv našeg predloga, da zadružne skupštine budu za zadrugare javne.

Delegati zadrugara, koji u zadružnome radu predstavljaju naš socialno politički pravac, bili su ovoga puta u manjini i — stoga — nemogući, da skupštini nametnu svoje korisne i konstruktivne zaključke. Oni su izvršili stvarnu kritiku dosadanjeg rada, učinili su sugestije za poboljšanje zadružnog poslovanja, na koliko će od toga biti primjenjeno, teško je predvidjeti. Na skupštinu su uputili i ovim putem upućenju apel na sve zadrugare, da budno prate djelatnost svoje zadruge i vode brigu o spriječavanju svake štete, koja iz ložih zaključaka skupštinske većine i iz nje proizašle udruženjaške uprave može da nastane.

Zadrukar.

Naši penzioneri

Paragrafom 161 zakona o državno saobraćajnom osoblju određeno je, da svaki željezničar imade pravo na svoju ličnu penziju od dana razrešenja iz aktivne službe. To drugim riječima znači: penzionisani službenik treba da dobije svoje redovne penzijske nadležnosti odmah pošto prestane dobivati prinadležnosti aktivnog

posebna komisija treh uradnih (ne-železničarskih) zdravnikov, h kateri bi bil ponesrečenec v roku osmih dni od dneva vložitve pritožbe pozvan na nadpregled in Centralna uprava bi na to reševala pritožbo na podlagi mnenja te komisije. Pri Centralni upravi se mora določiti rok za rešitev teh pritožb — recimo 14 dni — tako, da bi ponesrečenec že tekom enega meseca imel rešitev, ali je njegovi pritožbi ugodeno, da se v nasprotnem slučaju lahko pritoži na Izvoljeno sodišče. Za ponesrečenca ni važen formelen odlok, v katerem se mu izračuna, koliko dinarjev bo dobil, marveč za njega je važno, da takoj izve, koliko procentov je po zdravniškem izvidu njegova delazmožnost zmanjšana, ker od višine teh procentov zavisí višina izplačne rente.

Ker se toliko govori o novem pravilniku bolniškega fonda, smo mnemnja, da se ta vprašanja reši v novim pravilnikom, ker naredba itak ne predvideva točnega postopka in se na ta način vsaj nekoliko zaščiti v nesreči onega, ki je pri vestnem vršenju žrtvoval svoje zdravje za upravo.

službenikal t... Moğu, priznajemo, kad-kda postojati razlozi za odugovlačenje sa rešenjem o penzionisanju, ni u većini slučajeva tih razloga nema. Uzmimo konkretni slučaj, koji nam daje povoda da to pišemo: službenik ekzekutive navršio je dovoljan broj godina službe za punu penziju i — budući je već u godinama — predhodno je bolovao godinu dana. Nakon izmaka te godine — a to je bilo u augustu 1935 — on je po liječničkoj komisiji određen za penzionisanje. Na osnovu toga predloga liječnika bila mu je odmah obustavljena redovna plata, na penzionisanje još ni danas nije uslijedilo! Isto tako danas još nije uslijedilo ni izplaćivanje penzije. Nakon punih 30 god. službe taj službenik-penzioner već skoro godinu dana živi od vjeresije, tudje milosti, a da još uvijek ne zna, kad će svemu tome uslijediti kraj? Na sve dosadanje urgencije davao se isti odgovor: rešit će se kad bude odobren budžet, — sada je već 2 mj. odobren budžet, životni problem našeg starog druga ipak još nije riješen. —

Zanimalo bi nas: da li g. ministar saobraćaja zna za ove i slične nepravilnosti? Da li on može nešto učiniti?

Penzioner.

Najbolji strokovnjak....

zelo teško ugotovi napake u materijalu. - Vsled tega pazi na znak kvalitete „Palma“, ki uživa zaupanje vsega sveta.

PALMA

GUMI-PODPETNIKI
JUGOSL. IZDELEK.

Dobe se pri vsakem čevlarskem mojstru!

Prilike u radioni Zagreb

Kao svagdje tako i kod nas nije sve u redu. Imade manjih i većih manjkavosti, koje nam zagorčavaju svagdanji život. Pred uskršnje praznike uprava nas je počastila sa oglašom, da se akontacija na zaradu ne će isplatiti 15., već na 18., u koliko će biti otvoren novi kredit. Već smo strahovali, da će se iz malog izroditi i veće zlo, t. j. da akontacije uopće ne bude, ali situacija je isplatom dne 18. IV. ipak bila spašena. Na predmetnom mjestu službenika za

U vrijeme, dok smo komentarisali postupak sa akontacijom, stiglo nas je i jedno veće zlo: sniženje premije za 10 para po uštedjenom satu. Preko ovog udarca nije se prešlo bez ogorčenja i protesta. Među njima

Vila je... Sa premijama kuburimo od prvog početka. Pored konstatnog njihovog

smanjenja nepravedna je i njihova podjela: jedan radnik zaradi Din 8.10, drugi kod istog kvaliteta i kvantiteta Din 7.20, a treći Din 6.40. K tome dolaze još i diferencije izmedju raznih grupa. Opravdano su radnici tražili izjednačenje, koje je provedeno ali kako? Bazom izjednačenja nije uzet srednji iznos premijskih zarada od Din 7.20, već minimalni iznos od Din 5.60! Konačno niveliranje premija nalazi se sada na osnovici od Din 4.10. Njihov efekat je na štetu radnika smanjen. To predobro vide svi inteligentni radnici, te predobro osjećaju svi ostali. Ali to još nije sve. Nad glavama radnika visi i domoklov mač, prema kojem iznos premije može da iznosi samo 33% redovne zarade! Kad li će i on pasti na naše glave?

Radnici! Zbijmo naše redove na obranul

Radnik.

Ali mora upokojenec res za vse pri-spevati?

Upokojenci so pri nas tekom zadnjih let pretrpeli mnogo redukcij, vendar najde uprava vedno nova pota, da od itak nizkih pokojnin upokojencu direktno ali indirektno odtegne še nadaljne zneske.

Kuluk, ki je pri nas za vse ostale stanove ukinjen, se od upokojencev, pa če imajo še tako nizke pokojnine, redno odtegne meseca februarja. Sedaj je šlo Finančno ministristvo upokojencem na roke ter bo v bodoče kuluk odtegovalo v dveh obrokih in sicer 1. aprila in 1. oktobra, v Beogradu se na to uprava... izplaćivanje kuluka

Upokojence pa se poišče tudi pri drugih prilikah. Lepęga dne ti dostavi poštar pismo Finančne direkcije, za katerega moraš poravnati poštnino. In iz pisma izveš, da Finančna direkcija zahteva od tebe dokumente ali prepise, prijave za prejemanje doklad, ki si jih že davno predložil. Greš na Finančno direkcijo, tam se dokumenti najdejo, vendar poštnine ti nikdo ne povrne. S... niha za lahko potegneš to zneske za poravnati kuluk

Leta in leta nisi plačeval 5% prispevek za pokojninski fond od 15% povišice plače, ker ta povišica ni služila kot podlaga za odmero pokojnine. Finančni minister izda tolmačenje, da je treba tudi od teh 15% za nazaj ubrati 5% prispevek. O tem te Finančna direkcija uradno obvesti in plačaš zopet poštnino za to obvestilo.

Z obvestilom o naknadnem predpisu tega odtegljaja te Finančna direkcija pouči, da lahko zahtevaš formalno rešenje, če se hočeš pritožiti, vendar za formalno rešenje moraš

plačati kolek za Din 25.—. Vih 25 dinarjev... Seveda da boš dobil formalno rešenje dostavljeno na dom, boš moral zopet poravnati poštnne stroške.

Smatramo, da ta postopek ni pravi. Poština in kolkovina bi se smela zahtevati le v onem slučaju, kadar dopisovanje zagreši uslužbenec (če ne predloži pravočasno dokumentov, prijav itd.), ali kadar uslužbenec zahteva rešenja o zadevah, ki njemu ne pripadajo, odnosno ki jih ne rabi za službeno uporabo. Če je pa kaka zadeva sporna, bi se smela kolkovina ubrati šele, če bi bila zadeva rešena v zadnji instanci negativno za uslužbenca. Bojazen, da uprava ne bo prišla do teh kolkovin, ne more obstojati, ker jih vendar lahko odtegne od pokojnine, ki jo nakazuje.

Toliko uradov je oproščenih poštnine za svoje uradno dopisovanje ter upamo, da bo tudi finačno ministristvo za svoje finančne direkcije to ugodnost doseglo.

Nevtralno zono izmed čevljev in poda se izpolnjuje s Palma gumijastimi podpetniki in Palma Okma gumijastimi podplati. Tako se poveča mir in prepreči nervoznost.

Ali si že pridobil novega naročnika za naš „Ujedinjeni Železničar“? Če nisi, stori to še tekom tega meseca!

Železničarska nabavljajna zadruga

Dne 19. aprila se je vršil delegatski občni zbor železničarske nabavljajne zadruge, ki je ponovno pokazal veliko »zadružno zavest« zvezarskih delegatov, ki so se postavili na stališče, da se edino z diktaturo in preglasovanjem pravilno rešava važna zadruga vprašanja.

Prvič se je letos pripetilo, da se je ukinila članstvu s čl. 12 zadr. pravil zagaran-tirana pravica sodelovanja na skupščini. Z enostavnim odlokom je dosedanja uprava prepovedala dostop članstva na občni zbor in je s tem kršila osnovne pravice slehernega zadrugarja. Delegati, izvoljeni na Zadružni listi, so bili prepričani, da bo vsaj skupščina soglasno razveljavila tak protipravljen ukrep uprave in sklenila, da lahko člani skupščini prisostvujejo, a bili so razočarani. Le 42 delegatov je glasovalo za to, da člani lahko prisostvujejo skupščini, vsi delegati iz zvezarskih vrst pa so enodušno odobrili kršitev zadrughih pravil in sklenili, da navaden zadrugar nima na skupščini nič iskati.

Skupščini so seveda prisostvovali vodilni zvezarski generali. Gospod Deržič, ki se je nedavno poslovil iz Ljubljane in s tem preстал biti član ljubljanske zadruge, je prišel na skupščino v svojstvu zastopnika Saveza. Gospod Punčuh je tudi ukrenil potrebno, da se njegova premostitev še ni dejansko izvedla, ker je velike važnosti za disciplino delegatov, ako prisostvuje skupščini človek, ki ima veliko besedo v personalnih vprašanjih. Končno je vodstvo z raznimi ukrepi poskrbelo, da je bila disciplina zvezarskih delegatov enodušna in so pokorno dvigali roke. Morda je vplivala tudi bojazen, da pri prihodnjih volitvah ne bodo več izvoljeni, ako se uvede proporcni volilni sistem. Skupščina ne bi uspela, ako ne bi na njej neizogibni Mikec podčrtal mišljenje zvezarskih delegatov s tem, da je označil članstvo, ki se zaveda svojih pravic in hoče prisostvovati skupščini, za nazivom »druhal, ki dela samo zgačo«. Lahko so pomisli zvezarji na velikansko pridobitev, ki so jo pridobili z Mikecem, kateri je končno le našel pot v one vrste, kamor edino spada in kjer se bo znal izkazati hvaležnega za honorirano mesto čuvaja.

Upravni odbor je za skupščino sestavil poročilo, v katerem so delegati zama iskali podatke o ukrepih, ki jih je zadruga v preteklem — za železničarje morda najtežjem — letu podvela, da bi cene vsaj najnujnejšim življenjskim potrebščinam znižala na minimum. Zama so iskali podatkov, kako je zadruga v času pomankanja skušala podpreti najpotrebnejše zadrugarje. Našli so le izgovore, da zadruga ni mogla prodajati po nižjih cenah vsled tega, ker so trgovci v borbi za najskromnejši zaslužek itak zelo znižali cene ter se je tem cenam »moralo« (I) prilagoditi tudi zadruga. Upravi je, po tej izjavi sodeč, žal, da je nastala med privatnimi trgovci konkurenca, ker če bi trgovci prodajali živila in manufakturo dražje, bi tudi zadruga lahko nastavila višje cene in kupčila dobiček. Uprava se celo boji, da bo morda prišel čas, ko bodo cene v zadrugi iste kot v trgovini (morda bo prišel celo čas, da bodo cene v privatni trgovini nižje) in sprašuje se: »Ali bomo smeli takrat ukiniti naše zadruge? Gotovo ne! Ohraniti jih moramo, da bodo uvedli pravičnejši gospodarski red.« V tem slučaju bo seveda vodstvo zadruge apeliralo na zadrughne principe in na zavest članstva (da ostanejo za izbrane še dalje visoko honorirana mesta), apelirali bodo na ono članstvo, kateremu danes kratijo osnovne pravice zadrugarjev.

Ostali del poročila obsega običajne statistike, imena raznih odborikov, promet v zadrugi in primerjave s preteklim letom ter posnemamo iz tega poročila le še par podatkov:

Zadruga je štela koncem leta 1935 7722 članov ter je pristopilo 378, izstopilo in umrlo pa 437 članov. Zadruga je članom pomagala n. pr. s tem, da jim je svetovala nabiranje zdravilnih zelišč ter so prejeli člani za nabrane rože 35.000 dinarjev, nadalje je izdala podpore 407 članom, vzdrževala svojo menzo v Ljubljani, ki je imela sicer mal deficit in kjer so se vršili kuharski tečaji, ki jih je obiskovalo 70 učenec.

Kulturnim železničarskim ustanovam zadruga lansko leto ni mogla dati večjih podpor, pač pa je dala zvezarski godbi Din 53.777.— brezobrestnih posojil.

Dolg članov koncem leta je narastel na 7.654.520 dinarjev, pri čemur ugotavlja, da je bilo zadolženih nad 6.100 članov (I) in je znašal dolg povprečno na člana Din 1.255.— Med zadolženimi člani pa jih je 220 izbrancev, ki dolgujejo zadrugi skupno 1.400.000 dinarjev, odnosno povprečno vsak 6.500.— dinarjev, pri čemur pa dosega dolg posameznikov tudi Din 10.000.

Upravni odbor zadruge v svojem poročilu občejuje »skromnost, poštenost in plačilno moralno večino naših progovnih delavcev«, ki niti niso hoteli izrabiti v času brezposelnosti celotnega odobrenega kredita. Upravni odbor zadruge najbrže ne ve, da bi ti progovni delavci prav radi izrabili odobren kredit, ako bi se mogli zanesti na socialni čut gospode, ki sedi v vodstvu zadruge in se ne bi bali, da bodo na to skozi več mesecev pri izplačilu mesto denarja, dobili listke z rdečimi številkami. Vsled te bojazni, ker zadruga odtegne celoten znesek neoziraje se, ali ima zadruga še kakše druge potrebe in obveze, so raje stradali, kakor bi se izpostavili čez par mesecev še hujšemu udarcu.

Pri ljubljanski kreditni banki je imela zadruga zamrznjene gotovine okroglo 400 tisoč dinarjev ter je sedaj 300 tisoč dinarjev pretvorila v delnice tega zavoda.

Vrednost nepremičnin je povečala z zidavo hišice v Martuljku za Din 86.000.— ter pripominja poročilo, da je ta hišica name-

njena v »upravne in članske svrhe«, v drugem delu poročila pa ugotavlja, da je upravni odbor mesto božične in novoletne nagrade uslužbenecem določil Din 40.000.— kot prispevek za zgradbo hišice v Martuljku, da bo osobje ceneje preživljalo svoj odmor.

Iz poročila se razvidi, da zadruga ni striktno izvajala predpisane delovnega časa, ker je morala odpuščeniim uslužbenecem izplačati na podlagi sodnijskih odlokov in poravnati Din 29.000.— za čezurno delo, advokatski in sodnijski stroški pa so znašali Din 38.000.

Upravni in nadzorni odbor si je tudi v preteklem letu v mesečnih obrokih izplačeval svoje plače in ni čakal na letni zaključek in na občni zbor, ki bi imel edini pravico odrediti posameznim funkcionarjem eventuelne nagrade za njih uspešno in plodonosno delo. Kaj komu mar, ali bo zadruga zaključila svoje poslovanje s suficitom, ali bo izkazala primanjkljaj, kaj jim mar, če je nad tisoč zadrugarjev vsled brezplačnih dopustov moralo zategniti jermen do konca, oni so vsak mesec vzeli odrejeno plačo, saj so kriti po pravih zadrugh, ki odloča, da se more dati poslovnemu odboru in osebam, ki vrše nadzorovanje in vzdrževanje reda v prodajalnah, nagrado.

Kaj za to, če zakon o zadrugh drž. uslužbenecem predvideva, da se sme za nagrade upravnemu in nadzornemu odboru odrediti največ 5% prebitka, ki je izkazan po bilanci? Oni pač niso svojih plač jemali v svojstvu »upravnih in nadzornih odbornikov«, ker v tem slučaju izdatki za te plače ne bi smeli presežati 5% prebitka, marveč oni so z ozirom na težek gmojni položaj, v katerem se nahajajo, poiskali priwatno zaposlitev in edino pravilno je, da vzamejo za delo tudi plačilo. Slabo bi namreč gospodje odrezali, če bi se zadovoljili s 5% lanskega prebitka, kot ga izkazuje bilanca v znesku Din 6.575.88 in če za izvrševanje teh najčastnejših funkcij, ki jim jih je poverilo članstvo ne bi dobili več! V tem slučaju najbrže ne bi bilo tako ostre borbe za nadvlado v zadrugi.

Upravni in nadzorni odbor je prejel v letu 1935 na plačah Din 158.400 ter so najvišje ocenjeni odborniki prejeli mesečno celo po Din 1200. Zadruga je tako za plače odbora, odškodnine članom za dela za drugo, potne stroške, pravdnice in odvjetniške stroške ter reprezentacije porabila lep znesek Din 350.000, istočasno pa je izplačala na podporah svojim članom v času brezposelnosti ali druge potrebe le Din 37.000, kar bo gotovo marsikateremu zadrugarju odprlo oči.

Zadruga je imela v preteklem letu skupno 172 uslužbenecv in uslužbenk, katerim se je izplačalo na prejemkih Din 2.629.212.

Kakor je poročilo vsebinsko revno, tako je bila vsebinsko revna tudi vsa debata na občnem zboru. Delegati so nastopali v dveh strnjjenih taborih: na eni strani 42 delegatov izvoljenih na Zadružni listi, na drugi strani 102 delegata, izvoljena po znanih zvezarskih metodah. Upravni odbor je bil po pravih primoran, da je stavil gotove predloge delegatov Zadružne liste na dnevni red občnega zbora, na občnem zboru samem pa je, opirajoč se na večino, vse te predloge ali sploh črtal iz dnevnega reda, ali pa jih pustil odkloniti. Toč. 5 in 6, kjer naj bi se razpravljalo o volilnih manipulacijah ter pojasnile razne nerednosti in primanjkljaje iz preteklih dob, je bila brez vsake debate črtana iz dnevnega reda.

Pri dopolnilnih volitvah na izpraznjena mesta je bila daljša debata, vendar je bila debata samo pesek v oči, ker je večina itak predlagala kandidacijski odbor samih njihovih pristašev. Tudi gospod Deržič se je pri tej točki čutil poklicanega, da onozori zvezarsko gardo na nevarnost, ki grozi, ako bi si te opozicijske nezadovoljnejše nakopali na vrat, ker opoziciji ni za stvarno delo, marveč samo za politiko in razdiranje. Apel tega »izkušenešega borca za železničarske pravice« je seveda uspel in je gospoda postavila svojo listo. Da pa si zavaruje hrbet pri sedanjih političnih situaciji, je kot okrasek in ščit na to listo postavila še g. Mašiča. (Izgleda, da polagajo nekateri gospodje sedaj veliko pažnjo na zveze g. Mašiča, ki bo posameznim v njih težavah, zlasti, če bodo nekoliko obrnili plašč po vetru, prav prišel. Ne vemo pa, če bo g. Mašič tako naiven, da bo hotel prevzeti vlogo zamorca, ki naj naredi svojo dolžnost in potem...!). Za nadzorni odbor pa so postavili strojevodjo g. Žorga, ki je pa že na skupščini izjavil, da ne sprejme ter je na kasnejšem sestanku Zadružne liste pred 300 prisotnimi dal svoj mandat na razpolago in je bilo soglasno sklenjeno, da mesto odkloni.

Najvažnejša točka na občnem zboru bi morala biti razprava o spremembi pravilnika delegatskih volitev. Delegati Zadružne liste so predlagali proporcni sistem tako za volitve delegatov kot za volitve v upravni in nadzorni odbor. Predloge v istem smislu so stavili tudi delegati več drugih volišč seveda pod pritiskom članstva, edino Zidani most je predlagal za letos izvolitev nekega redakcijskega odbora za izdelavo načrta novega pravilnika. Vsakdo bi pričakoval, da bodo oni zvezarski delegati, ki so sami stavili pismene predloge za proporcne volitve, glasovali za svoje predloge. Vendar ne bi se izkazali za prave zvezarje, ako ne bi tudi v tem slučaju glasovali proti svojem prepričanju. Tudi predlog za uvedbo proporcnih volitev je bil odklonjen proti 42 glasovom delegatov Zadružne liste in vsled tega ni preostalo tem delegatom nič drugega, kot da zapuste skupščino v znak protesta proti diktatorskim metodam Deržičevih in Punčuhovih gojencev in da gredo med članstvo ter ga obvestijo, kakih metod se poslužuje zvezarska klika, da se obdrži v vodstvu in pri koritih.

Zanimivosti za železničarje

Tožba Urbič ca. Safošnik radi žalitev v društvenih zadevah je imela svoj zaključek pri Okrajnem sodišču v Ljubljani dne 2. maja. G. Safošnik, predsednik Podporne-ga društva železniških uslužbenecv in upoko-jencev v Ljubljani, je pred sodiščem preklical proti Urbiču izrečene žaljive izraze ter prevzel poravnavo celokupnih sodnijskih in advokatskih stroškov.

S tem je končan prvi del še nerazčiščenih zadev v ljubljanskem podpornem društvu ter upamo, da bo v kratkem tudi politična oblast izrekla svoj izrek na pritožbo mariborskih sodrugov radi nerednosti pri zadnjih delegatskih volitvah, da se izvrše nove in na to končno da članstvu možnost, da bo na rednem občnem zboru razpravljalo o gospodarskih ukrepih dose-danje upravnega odbora ter smernicah za bodoče delo.

Sijajni borci za osemurnik so v obstoječih železničarskih društvih v Mariboru, ako sklepamo po njih ukrepih za sestavo novega turnusa, ki stopi v veljavo s 15. majem. V turnusu imajo doslej prost dan, ki ga v pretežni večini lahko izrabijo, ako ni slučajno kakšne poizkusne vožnje iz mariborske delavnice. Najbrže so organizacijski funkcionarji smatrali, da je osobje preveč spočito in so za to izjavili, da se strinjajo s tem, da bi vozili od 15. maja novo vpelja-ni vlak 1119-1130 Maribor—Čakovec in nazaj (seveda na svoj prosti dan), čeprav je direkcija že dovolila, da se turnus pomnoži za eno skupino.

Zastopniki sedaj obstoječih organizacij so res »požrtvovalni« in za to izgleda nov oseben turnus tako, da znaša nad 31% služ-be ter je Maribor z odstopom vlaka Ormož—Murska Sobota izgubil kar dve skupini. Le tako naprej gospodje in 10urniki ni več daleč!

Razno

Sprejem gojencev v pomorsko vojno akademijo

V Službenem listu kraljevine Jugoslavije je objavljen daljši razpis, na podlagi katerega se bo sprejelo s 1. oktobrom 1936 v vojno akademijo v Dubrovniku (šolanje traja tri leta) 20 gojencev, ki izpolnjujejo sledeče pogoje:

So državljani, obvladajo službeni jezik ter so zdravniško popolnoma sposobni, ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let, morajo imeti položen višji tečajni izpit. Pred sprejemom morajo položiti poseben sprejemni izpit iz aritmetike, geometrije, fizike, elektrotehnike, kemije, geografije in enega tujega jezika (francoski, nemški, angleški ali italijanski).

Prošnje s predpisanimi dokumenti morajo vložiti do 15. VIII. priporočeno pri adjutanturi pomorske vojne akademije — Dubrovnik II.

V času šolanja imajo v šoli hrano, obleko, stanovanje, vse šolske potrebščine, potrebno zdravljenje in plačo po posebnem pravilniku. Po dovršeni šoli pa morajo služiti najmanj šest let kot oficirji.

Kakšne so prisilne strokovne organizacije?

V Nemčiji, Italiji, Avstriji in Bolgariji obstoje posebne organizacije, ki jih postavlja in z njimi upravlja potom svojih eksponentov železniška uprava sama. Te organizacije so vsled tega samo nekaj pomožni aparat železniške uprave, da se zatre vsako gibanje železničarjev za izboljšanje položaja in da ostanejo železničarji pokorni sluge po receptu: Molči in delaj ter bodi zadovoljen s tem, kar ti da sam od sebe delodajalec.

V Avstriji se je položaj železničarjev od leta 1934 občutno poslabšal in na dnevnem redu so vedno nove redukcije. Značilno za avstrijsko uradno železničarsko organizacijo, ki edina sme obstojati, je na pr.: da je v času, ko so se pripravljale nove redukcije za železničarje, izdala velik proglas, v katerem je reagirala na redukcije s sledečim pozivom:

»V težkih časih se moramo železničarji obrniti z zaupanjem v Mariazell (znana božja pot), da bomo prosili mater božjo za njeno pomoč, da bodo tudi nam enkrat nastopili boljši časi.«

Edino ilegalna socialistična železničarska organizacija je izdala poziv na pasivno resistenco z navodilom, da naj sleherni zavedni železničar dela le to, kar je strogo predpisano v zakonih in pravilnikih.

Kolodvorske maše za izletnike. V Avstriji so uvedli na večjih posta-

Zvezarji so imeli 26. aprila redni občni zbor za ljubljansko direkcijo. Poročila so bila zelo klaverna, poročalo se je o redukcijah in zopet redukcijah, brezplačnih dopustih progovnih delavcev, ki nikdar ne morejo dobiti pripadajočih rednih dopustov, o nepriznanju stalnosti itd. Poročali so, da imajo že od leta 1934 zvezarske delegate v delavskem pokojninskem skladu, ki pa še do danes niso imeli prilike predložiti delavske zahteve na glavni skupščini. Poročali so o nevarnosti, da bi izšel nov delavski pravilnik, ki bi bil še slabši kot prejšnji ter da so uspeli, da se nov pravilnik odgodi. Svoje zastopnike imajo tudi v upravi bolniškega fonda, vendar tudi tam niso mogli doseči pravih uspehov. Organizacija je bila energično na delu z resolucijami in spomenicami, ostrejši ukrepi pa so od delodajalca prepovedani in za to morajo železničarji potrpeti, da se bo delodajalec omečal.

Kakor običajno vsako leto, se je tudi letos vršila zamenjava funkcij. Zadnjič je Outrati sledil na predsedniškem mestu načelnik Zupanič, letos ga je nadomestil ing. Roglič. Tudi dosedanj tajnik je preza-poslen drugod in je odstopil mesto drugemu. Prišli so novi ljudje, ki so prevzeli staro armado in prevzeli bodo tudi staro prakso boja s papirnati spomenicami in resolucijami.

Društvo Strojvodij je imelo te dni v Splitu svoj letni kongres. Po običajni debati je bil z večino glasov izvoljen nov odbor, sprejeta resolucija o zboljšanju stanja strojevodij, pri katerih naj se upošteva le strokovna izobrazba. Med drugim je bil sprejet važnejši zaključek, da potuje v Sofijo posebna deputacija, ki naj preda bolgarskemu kralju Borisu diplomu častnega članstva ter zaključki o gostoljubnosti napram bolgarskim in češkim tvarišem.

jah takozvane »kolodvorske maše«, da zamorejo turisti, ki odpotujejo s prvimi vlaki, zadostiti svojim verskim dolžnostim. Obstoječa organizacija je seveda takoj pozvala vse železničarje, da se te prilike tudi oni v čim večjem številu poslužujejo.

V Bolgariji je bila lansko leto dekretirana enotna organizacija za vse delavce in nameščence in sicer po italijanskem vzorcu (vodstvo imenuje oblast odnosno mora dati oblast svoj pristanek k izvolitvi posameznih oseb v odbore, oblast ima pravico imenovati predsednika in tajnike ter jih tudi odstaviti itd.). Sleherni delavec in uslužbenec mora prispevati za to organizacijo, čeprav noče biti član in morajo delodajalci prispevke za organizacijo odtegovati. Seveda kakor v Avstriji zavedno delavstvo na stopa proti prisilni organizaciji, je tudi v Bolgariji močan odpor in je število organiziranih, ki so se prostovoljno organizirali zelo majhno — postavljeno po večini iz štreberjev, lizunov in koristolovcev.

V Nemčiji je nacionalni socializem z brutalno silo uničil svobodne organizacije. Zaplenil je vse premoženje, imenoval v vodstvo svoje ljudi ter uvedel sistem persekucij v taki meri, da mora sleherni železničar, ki noče v koncentracijski tabor ali ob zaslužek, prispevati gotov znesek za prisilno organizacijo. Kakšne so te organizacije, izhaja iz prvega člena pravil, ki jih morajo predložiti podružnice oblastem v potrdilo in ki se glasi:

»Razprave o verskih, službenih ali strokovnih vprašanjih so izključene.«

Pravila organizacije prepovedujejo razpravo o službenih in strokovnih vprašanjih, torej razpravo o mezdah in drugih zahtevah delavstva. Lahko si predstavljamo, kako zamorejo take organizacije koristiti edino delodajalcu ter škodovati delavcu. Seveda vživajo take organizacije za to vso podporo delodajalca, imajo na razpolago službene prostore, članarina se odteguje službeno, funkcionarji dobe proste vozovnice itd.

Videč take zglede v inozemstvu, tudi naš železničar ne sme imeti zaupanja do onih organizacij, ki se z vsemi silami potegujejo za naklonjenost pri delodajalcu ter smatrajo za velik uspeh, če se članarina službeno odteguje, če dobe funkcionarji proste vozovnice, če se dobi izredne dopuste za kongrese, če se lahko pošilja celo dopisovanje službeno in se ima v službenih prostorih deske za objave. Pri tem se seveda pozabi na borbo za železničarske pravice ter se odbor zadovolji z apelom, resolucijo odnosno ponižno predstavko.